

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Formuláře v oddlužení - co soudce, to názor

Ve třetím pokračování[1] miniseriálu „Co soudce, to názor“ se autoři rozhodli věnovat problematice formulářů používaných v počáteční fázi řízení při řešení úpadku oddlužením. Novelou insolvenčního zákona[2] došlo ke zrušení povinného přezkumného jednání konaného u insolvenčního soudu. Přezkum pohledávek probíhá nově tak, že insolvenční správce v seznamu přihlášených pohledávek uvede své stanovisko k pohledávce a stanovisko dlužníka, které zjistí při osobním jednání s dlužníkem. Poté insolvenční správce vyhotoví tzv. Zprávu o přezkumu. Tuto společně s dalšími dokumenty předkládá insolvenční správce insolvenčnímu soudu, a to na stanovených formulářích, které jsou zveřejněny na webových stránkách ministerstva spravedlnosti. Ač už je novela insolvenčního zákona účinná téměř půl roku, dosud nedošlo ke sjednocení postupu všech soudů a soudců ohledně formy předkládání jednotlivých formulářů (elektronicky, s doložkou konverze či naskenované s podpisem dlužníka) a insolvenční správci tak často čelí výzvám ze strany insolvenčních soudů k opravě či doplnění předložených podkladů.

V souladu s ust. § 410 odst. 2 insolvenčního zákona platí, že o provedeném „přezkumném jednání“ vypracuje insolvenční správce *Zprávu o přezkumu*. Součástí této zprávy je také *Záznam o jednání s dlužníkem podepsaný insolvenčním správcem a dlužníkem, Seznam přihlášených pohledávek a Doklad o písemném vyznění věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena*. Dále je povinností insolvenčního správce v souladu s ust. § 398 a odst. 1 insolvenčního zákona předložit společně se *Zprávou o přezkumu* též *Zprávu pro oddlužení*, ke které přiloží znalecký posudek, je-li v majetkové podstatě nemovitá věc. Společně s výše uvedeným se také předkládá *Soupis majetkové podstaty* (ust. § 136 odst. 2 písm. f) insolvenčního zákona).

Bližší úpravu a náležitosti podání nalezneme ve Vyhlášce č. 191/2017 o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení (dále jen „vyhláška“). Z té mimo jiné lze vyčíst, že *Seznam přihlášených pohledávek* se skládá ze tří částí - *Přehledový list, Přezkumný list pro nezajištěného věřitele a Přezkumný list pro zajištěného věřitele* (ust. § 9 odst. 1 vyhlášky). Dále v ust. § 9 odst. 6 vyhlášky nalezneme, že přílohou Seznamu přihlášených pohledávek je přehled přihlášených pohledávek s uvedením toho, zda dlužník pohledávku popírá nebo nepopírá, kdy ke svému stanovisku připojí dlužník podpis. Ministerstvo spravedlnosti k tomu vytvořilo formulář označený *Přehled přihlášených pohledávek s uvedením popěrných úkonů dlužníka* (někdy též nazývaný *Prohlášením dlužníka*).

Jednotlivé formuláře čelí mezi odbornou veřejností časté kritice, a to jak z důvodů technických chyb ve formulářích (ty jsou postupně opravovány v rámci vydávání nových verzí elektronických formulářů), absence některých praktických údajů (např. součtu přihlášených dílčích pohledávek v jednotlivých přezkumných listech), tak zejména z důvodu jejich značného rozsahu a nedůvodného opakování jedné a téže informace v několika formulářích.

Jak již bylo zmíněno v úvodu článku, všechny výše jmenovaná podání je třeba učinit na závazných

formulářích, které jsou zveřejněny na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti, a to v elektronické formě. Je třeba však upozornit, že insolvenční zákon tuto formu z výše označených podání výslovně uvádí pouze u Seznamu přihlášených pohledávek, tj. *Přehledového listu, Přezkumného listu pro nezajištěného věřitele a Přezkumného listu pro zajištěného věřitele* (ust. § 189 odst. 4 insolvenčního zákona) a *Soupisu majetkové podstaty* (ust. § 222 odst. 1 insolvenčního zákona).

Na základě výše uvedeného je poměrně na jisto postaveno, jaké dokumenty je třeba insolvenčnímu soudu předložit a na jakých formulářích, není už však úplně jasné, jak je to s formou jednotlivých formulářů a zejména pak s podpisem dlužníka na předmětných formulářích[3].

Dle ustanovení § 80a insolvenčního zákona musí insolvenční správce činit podání vůči soudu včetně příloh v elektronické podobě do datové schránky soudu nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem. U některých z výše označených formulářů pak insolvenční zákon speciálně stanoví, že je třeba je soudu zasílat pouze na elektronickém formuláři. Konkrétně se jedná o *Seznam přihlášených pohledávek*, tj. *Přehledový list, Přezkumný listu pro nezajištěného věřitele a Přezkumný listu pro zajištěného věřitele* (ust. § 189 odst. 4 insolvenčního zákona) a *Soupis majetkové podstaty* (ust. § 222 odst. 1 insolvenčního zákona).

Krátce po novelizaci insolvenčního zákona obeslalo Ministerstvo spravedlnosti insolvenční správce přípisem č.j. MSP-23/2017-OINS-ORIO/1 ze dne 4.8.2017, kterým sdělilo, že „v rámci výkonu dohledu Ministerstvo spravedlnosti zjistilo, že navzdory účinnosti novely a existenci výše uvedených povinností tyto nejsou mnohdy ze strany insolvenčních správců plněny. Jedním z nejčastěji se vyskytujících pochybení se insolvenční správce dopouští tím, že používá zcela jiný než právními předpisy vyžadovaný formulář. Dalším typickým pochybením je, že insolvenční správce vyžadovaný elektronický formulář sice vyplní v elektronické podobě, následně jej však vytiskne a tuto listinnou kopii formuláře zašle naskenovanou prostřednictvím datové schránky soudu. V takovém případě se ovšem nejedná o povinně elektronický formulář předjímaný IZ, nýbrž toliko o prostou elektronickou kopii listinné (tedy neelektronické) verze formuláře. Aby se jednalo o elektronický formulář, musí být tento vyplněn v elektronické podobě, v této rovněž uložen a zaslán insolvenčnímu soudu. V opačném případě není zachována jeho elektronická podoba a s tím související vnitřní datová struktura.“

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že Ministerstvo spravedlnosti nebude tolerovat zaslání jednotlivých formulářů pouze v podobě skenu. Jak se pak ale vypořádat s požadavkem, aby některé ze zasílaných formulářů byly opatřeny podpisem dlužníka, který zpravidla nedisponuje zaručeným elektronickým podpisem? Insolvenční zákon stanoví, že ze strany dlužníka má být podepsán seznam přihlášených pohledávek, tj. *Přehledový list, Přezkumný list pro nezajištěného věřitele a Přezkumný list pro zajištěného věřitele* a dále *Záznam o jednání s dlužníkem* (ust. § 410 odst. 2 insolvenčního zákona). Vyhláška pak mezi povinnými náležitostmi formuláře uvádí podpis (avšak bez uvedení toho, zda se jedná o podpis správce, či podpis dlužníka) i u formulářů *Soupis majetkové podstaty, Zpráva pro oddlužení a Zprávy o přezkumu*. Samotné formuláře pak uvádí kolonku podpisu dlužníka u formulářů:

- 1) *Seznam přihlášených pohledávek (Přehledový list)*
- 2) *Přezkumný list pro nezajištěného věřitele*
- 3) *Přezkumný list pro zajištěného věřitele*
- 4) *Přehled přihlášených pohledávek s uvedením popěrných úkonů dlužníka (tzv. Prohlášení dlužníka)*
- 5) *Zpráva o přezkumu*
- 6) *Záznam o jednání s dlužníkem*

Nabízí se řešení, že dlužník výše uvedené formuláře podepíše insolvenčnímu správci v listinné podobě, insolvenční správce podepsané dokumenty založí do svého spisu a insolvenčnímu soudu zašle formuláře v elektronické podobě bez podpisu dlužníka. Takový postup však není v převážné většině insolvenčními soudy bohužel akceptován. Insolvenční soudy a soudci zpravidla vyžadují, aby insolvenční správce alespoň některé z formulářů zasílali soudu i v podobě skenů formulářů podepsaných dlužníkem, v některých případech dokonce v podobě autorizované konverze listinného dokumentu do podoby elektronické.

Ze zkušeností autorů je v současné době nejčastější přístup soudů ten, že z výše označených formulářů vyžadují nad rámec elektronických formulářů (neopatřených podpisem dlužníka) zaslání *Přehledu přihlášených pohledávek s uvedením popěrných úkonů dlužníka (Prohlášení dlužníka)* a *Záznamu o jednání s dlužníkem* též v podobě skenu podepsaného dlužníkem, přičemž není zpravidla vyžadována autorizovaná konverze.

Existuje však takové množství odlišných názorů, že z výše uvedeného nelze rozhodně dovodit, že by se jednalo o pravidlo. Některé z možných postupů a požadavků soudů si ukážeme v následujícím textu:

Krajský soud v Českých Budějovicích - Opatření č. 8 k zajištění účelu insolvenčního řízení (pokyn pro zasílání zprávy pro oddlužení a zprávy o přezkumu a dokumentů, jež jsou jejich součástí - přílohy - v insolvenčních řízeních po 1. 7. 2017)

- Soupis majetkové podstaty (e-formulář) - ne sken, bez podpisu dlužníka
- Zpráva pro oddlužení - e-formulář i sken, podpis dlužníka není vyžadován + je nutno připojit propočet předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů (formulář KSCB - Opatření č. 7 k zajištění účelu insolvenčního řízení - ne sken) a návrh distribučního schématu splátkového kalendáře (formulář „DITA“ KSCB - Opatření č. 7 k zajištění účelu insolvenčního řízení - ne sken)
- Zpráva o přezkumu - přípustný e-formulář i sken, podpis dlužníka není vyžadován + připojí se **Záznam o jednání s dlužníkem** (vyžadován podpis insolvenčního správce a dlužníka, sken), **Seznam přihlášených pohledávek - Přehledový list** (dvakrát - na e-formuláři, ne sken a naskenovaný e-formulář s podpisem dlužníka, sken) a jednotlivé přezkumné listy (na e-formuláři, ne sken)
- Vyrozumění věřitele o popření nevykonatelné pohledávky (formulář KSCB - Opatření č. 7 k zajištění účelu insolvenčního řízení, přípustný e-formulář i sken + doklad o doručení, sken)

Krajský soud v Plzni, senát 29 INS, soudce JUDr. Ing. Pavel Šašek, PhD. (usnesení č.j. KSPL 29 INS 15662/2017-B-4)

- Insolvenčnímu správci se ukládá předložit insolvenčnímu soudu ve lhůtě 7 dnů od doručení tohoto usnesení 1) **záznam o jednání s dlužníkem** a 2) **seznam přihlášených pohledávek**, to vše s **ověřovací doložkou konverze dokumentu** obsaženého v datové zprávě.

Z odůvodnění:

Na závěrech učiněných insolvenčním soudem nemění ničeho ani soudu známá nezávazná výkladová stanoviska ministerstva spravedlnosti se závěry, že 1) podpisem dlužníka mají být opatřeny pouze prohlášení dlužníka (obsahující jeho vyjádření k jednotlivým pohledávkám) a záznam o jednání s dlužníkem, přičemž tyto dokumenty v naskenované podobě mají tvořit přílohu elektronických formulářů Seznamu přihlášených pohledávek (přehledového listu), respektive Zprávy o přezkumu, 2)

že zpráva o přezkumu podpis dlužníka nevyžaduje, stejně tak není podpis dlužníka vyžadován na formulářích zveřejněných pod označením „Přezkumný list zajištěné pohledávky“, „Přezkumný list nezajištěné pohledávky“ a „seznam přihlášených pohledávek“, přičemž pokud je na těchto formulářích kolonka „podpis dlužníka“, jedná se pouze o nepovinný údaj. Ani eventuální námitka, že provedením konverze dochází k ekonomické a administrativní zátěži insolvenčního správce, neobstojí, neboť nesouvisí s právními závěry učiněnými v tomto usnesení.

Krajský soud v Ostravě - vzorové usnesení o povolení oddlužení prezentované na seminářích soudcem Mgr. Rostislavem Krhutem

- Soud dále ukládá insolvenčnímu správci, aby u osobního jednání zachytil stanoviska dlužníka k přezkoumávaným pohledávkám v jednotlivých přezkumných listech seznamu přihlášených pohledávek, dlužníku umožnil podpis těchto přezkumných listů a originály přezkumných listů u sebe ponechal; správce dále zachytí stanoviska dlužníka ve formuláři **Přehled přihlášených pohledávek s uvedením popěrných úkonů dlužníka**, umožní dlužníkovi podpis tohoto přehledu a naskenovaný přehled s podpisem dlužníka předloží soudu společně se seznamem přihlášených pohledávek.

Krajský soud v Brně, senát 29 INS, soudkyně JUDr. Vlasta Bruknerová

- **Jednotlivé přezkumné listy** je třeba předložit nejenom na e-formuláři, ale také naskenované s podpisem dlužníka, totéž platí pro **Zprávu pro oddlužení** a Seznam přihlášených pohledávek (**Přehledový list**)

Krajský soud v Brně, senát 45 INS, soudkyně Mgr. Lenka Boháčková (usnesení č.j. KSBR 45 INS 13786/2017-B-3)

- Přehled popěrných úkonů dlužníka, Záznam o jednání s dlužníkem, Přehledový list musí být opatřen **uznávaným elektronickým podpisem dlužníka nebo doložkou konverze**.

Krajský soud v Praze, senát 62 INS, soudkyně Mgr. Martina Adamcová

- **Zpráva pro oddlužení a Soupis majetkové podstaty** musí být současně zaslány jako sken s podpisem dlužníka

Krajský soud v Hradci Králové, senáty 15 INS, 42 INS, 40 INS, 33 INS (Mgr. Ondřej Kubát, JUDr. Jolana Maršíková, Mgr. Věra Šafrová, Mgr. Marie Šrámková) - z pokynu zasílaných insolvenčním správcům spolu s usnesením o úpadku

- Soupis majetkové podstaty, zpráva o přezkumu a zpráva pro oddlužení budou insolvenčnímu soudu, pokud možno doručeny současně
- Soupis majetkové podstaty bude doručen na formuláři (nikoliv sken) **Zpráva pro oddlužení** bude doručena na formuláři (byť zákonná úprava formulář nepředepisuje) **s podpisem insolvenčního správce** (akceptuje se i sken) Zpráva o přezkumu bude doručena na formuláři (byť zákonná úprava formulář nepředepisuje) s podpisem insolvenčního správce (akceptuje se i sken)
- Seznam přihlášených pohledávek - na elektronickém formuláři (neakceptuje se sken při vědomí toho, že seznam nebude podepsán dlužníkem) s podpisem insolvenčního správce, seznam se sestává z:

- přehledového listu - viz požadavky výše,
- jednotlivých přezkumných listů - viz požadavky výše

- Přehled přihlášených pohledávek s uvedením toho, zda dlužník pohledávku popírá nebo nepopírá (§ 9 odst. 6 vyhl. č. [191/2017](#) Sb.) - na formuláři s podpisem dlužníka (akceptuje se i sken). Tento dodatečně vytvořený a do vyhlášky zanesený formulář (zákon s ním nepočítá) má vyřešit problém s podpisem dlužníka - nahrazuje podpis dlužníka na jednotlivých přezkumných listech

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že jednoznačný a závazný pokyn (který by akceptovaly všechny insolvenční soudy) v jaké podobě má insolvenční správce předkládat formuláře, neexistuje. Některé pokyny insolvenčních soudů (jako například vyžádání skenu listin, které má dle insolvenčního zákona předkládat správce pouze na elektronickém formuláři) jdou přímo proti textu insolvenčního zákona. Stav, kdy je totožný dokument předložen a zveřejněn jak v elektronické podobě, tak v podobě skenu, způsobuje nepřehlednost insolvenčního rejstříku. Setkali jsme se i s tím, že elektronické formuláře soud nejprve vytiskl a poté je naskenoval a jejich sken zveřejnil v insolvenčním rejstříku. Nikoliv výjimečně ukládaná povinnost zasílat soudu s podpisem dlužníka i Zprávu pro oddlužení (kterou zpravidla insolvenční správce vyhotovuje až po jednání s dlužníkem) zbytečně zatěžuje ekonomii insolvenčního řízení, stejně jako autorizované konverze dlužníkem podepsaných formulářů do elektronické podoby. Do doby, než dojde (ať už na základě iniciativy zákonodárce nebo kolegia místopředsedů insolvenčních soudů) k opravdovému sjednocení postupů všech insolvenčních soudů, lze doporučit, aby si insolvenční správci pozorně všimli na základě obdržených výzev „specialit“ jednotlivých soudů a soudců, zjišťovali si předem názory jednotlivých soudců a předkládali své dokumenty v souladu s nimi. V opačném případě budou správci ze strany soudů vyzýváni k opravě či doplnění podání, s čímž je spojena zvýšená administrativa nejenom na straně insolvenčního správce, ale především na straně insolvenčního soudu. Dobře míněná snaha zákonodárce o sjednocení, zjednodušení a zrychlení procesu oddlužení se prozatím bohužel mívá účinkem. Autoři neskromně doufají, že svou minisérií „co soudce to názor“ alespoň trochu přispějí k budoucímu sjednocení rozhodovací praxe soudů a zvýšení právní jistoty nejen účastníků řízení.

Mgr. Petr Veselý,
advokát - insolvenční správce

Mgr. Klára Hašová,
advokátní koncipient

[ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Široká 36/5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 947 055

e-mail: ak@zizlavsky.cz

[1] Srážky z příjmů podnikatelů v oddlužení – co soudce, to názor; dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#); Přednostní pohledávky v oddlužení a jejich uspokojování – co soudce, to názor; dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Zákon č. [64/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

[3] Podpis insolvenčního správce zpravidla problém nečiní, neboť insolvenční správce má povinnost komunikovat se soudem prostřednictvím datové schránky a dokumenty zaslané prostřednictvím datové schránky lze považovat za podepsané insolvenčním správcem.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)

- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)